

การพัฒนabatบาททางการเมืองของประชาชนไทย
ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุขในพุทธศตวรรษที่ 26

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย
พันเอก สุทธิชัย ไชยเขตต์
ประจำ กรมยุทธศึกษาทหารบก

วิทยาลัยการทัพบก
กันยายน 2560

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย พันเอก สุทธิชัย ไชยเขตต์
เรื่อง การพัฒนาบทบาททางการเมืองของประชาชนไทย ตามระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุขในพุทธศตวรรษที่ 26
วันที่ 15 กันยายน 2560 **จำนวนคำ :** 6,387 คำ, **จำนวนหน้า :** 18 หน้า
คำสำคัญ บทบาททางการเมือง, การมีส่วนร่วมทางการเมือง, ระบอบประชาธิปไตย
ชั้นความลับ ไม่มีชั้นความลับ

สิ่งสำคัญของงานเขียนชิ้นนี้คือ สังเคราะห์งานเขียนที่เกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของประชาชนไทยตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และนำไปสู่คำตอบที่ว่าประเทศไทย ต้องมีกระบวนการสร้างเสริมคุณธรรมของคนในชาติ เพื่อพัฒนาบทบาทของประชาชน ให้มีบทบาทอย่างเด่นชัดทางการเมืองในประเทศไทย และเพื่อให้เกิดการยอมรับอย่างแท้จริงในการเคารพต่อการให้ความหมาย (Meaning) และการปฏิบัติตามความหมายนั้นๆ ซึ่งการให้การเคารพ, ยอมรับหรือการปฏิบัติตาม

ในระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมหรือบทบาททางการเมืองของประชาชน เป็นเรื่องสำคัญเป็นหัวใจของระบอบการปกครอง ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อ 24 มิถุนายน 2475 ในขณะนั้นประชาชนทั่วไปยังไม่มีความรู้เรื่องต่างๆเกี่ยวกับ บ้านเมืองและกลไกในการปกครองประเทศ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นปัญหาที่ปรากฏได้ชัดเจนที่สุด ประการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย นั้นคือการเลือกตั้ง

85 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยยังคงต้องเรียนรู้การปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วม และเน้นการมีบทบาททางการเมืองที่เหมาะสมของประชาชน ซึ่งเป็นลักษณะที่ปรากฏในปัจจุบันในรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 ที่ให้ประชาชนตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล และมีบทลงโทษที่รุนแรงสำหรับนักการเมืองที่ทุจริต

การดำเนินการของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ สามารถสร้างระบบการเมืองไทยได้ใหม่ ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อบทบาททางการเมืองของประชาชนไทย การหยุดการดำเนินการทางการเมืองทั้งหมดห้วงขณะหนึ่ง และถ่ายทอดเรื่องที่ควรปฏิบัติให้ประชาชนได้รับทราบ และการมีบทลงโทษทางกฎหมายที่รุนแรงต่อการกระทำผิดสามารถทำให้บ้านเมืองสงบได้อย่างเฉียบพลัน และประชาชนเข้าใจถึงบทบาททางการเมืองของตนมากยิ่งขึ้น

ประชาชนเป็นหัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ต้องมีคุณภาพ มีความรู้ที่เหมาะสม ต้องมีบทบาททางการเมืองที่เหมาะสม มีคุณธรรม ต้องได้รับการหล่อหลอมความรู้ทางการเมืองตั้งแต่สถาบันครอบครัว โรงเรียน ปลูกฝังจนสำนึกเป็นหน้าที่ เมื่อทุกคนรู้หน้าที่และบทบาททางการเมืองดีแล้ว เป็นที่เชื่อมั่นว่าในอนาคตประเทศไทยจะเป็นประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

ABSTRACT

AUTHOR: Colonel Suttichai Chaiyakhate

TITLE: Thai People's Political Role in Constitutional Monarchy in 26th decade.

DATE: 15 September 2017   **WORD COUNT:** 6,387 , **PAGES:** 18

KEY TERMS: democracy, monarchy, state, political party, coup

CLASSIFICATION: Unclassified

Thailand has 20 constitutions which have the same principle. People are own the sovereignty called sovereignty. Although in the past, Thai people were not involved in politics as much as they should. When the flow of the world democracy has been entered Thailand, it has been helping people knowing what they should have greater freedom and political participation. It has led to the reform of Thai political system which was obvious in the Constitution of the Kingdom of Thailand, 2017, continuing until the currently constitution. The public participation process is very important. Will Thailand's politics succeed? Time will give this answer.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างกระบวนการ เสริมสร้างการมีคุณธรรมทาง การเมืองของปวงชนชาวไทย เพื่อพัฒนาบทบาททางการเมืองของประชาชนไทยอย่าง เหมาะสมถูกต้อง ผู้วิจัยขอขอบคุณ พันเอก สีหนาท เศรษฐเสรี ผู้อำนวยการกองกิจการ พลเรือน กองทัพอากาศที่ 1 ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อการให้คำตอบ และ ใ้

คำปรึกษาและให้ข้อมูล เพื่อใช้ในการประกอบการจัดทำกระบวนการสร้างเสริมคุณ ธรรม ของคนในชาติ เพื่อเสริมสร้างบทบาทของประชาชนให้มีบทบาทอย่างเด่นชัดทางการเมือง ในประเทศไทย และเพื่อให้เกิดการยอมรับอย่างแท้จริงในการเคารพต่อการให้ความหมาย (Meaning) และการปฏิบัติตามความหมายนั้นๆ ซึ่งการให้การเคารพ, ยอมรับหรือการ ปฏิบัติตาม

ท้ายนี้ผู้เขียนขอขอบคุณเพื่อนๆ ที่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา และขอขอบพระคุณเจ้าของเอกสารและงานวิจัยทุกท่าน ที่ผู้เขียนค้นคว้าได้นำมาอ้างอิง ในการทำวิจัย จนกระทั่งงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

การพัฒนาบทบาททางการเมืองของประชาชนไทย ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขในพุทธศตวรรษที่ 26

ประชาชนกับบทบาททางการเมือง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกันมาแต่อดีตกาล โดย อริสโตเติล ได้กล่าวไว้ว่าการเมืองคือความผูกพันระหว่างประชาชนกับรัฐ จากคำกล่าวนี้ทำให้เกิดการยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ประชาชนกับการเมืองจะแยกกันไม่ออก จะมีความผูกพันและจะมีบทบาทต่อกันตลอดไป การที่ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์และแสดงบทบาทอย่างใดอย่างหนึ่ง ถือว่าเป็นการแสดงบทบาททางการเมืองของประชาชน หรือเป็นการเข้าร่วมทางการเมือง (Political participation) ¹ สำหรับบุคคลที่ได้ชื่อว่า เป็นผู้เข้าร่วมทางการเมืองนั้น จะเกี่ยวข้องหรือเข้าร่วมกับกิจกรรมต่างๆทางการเมืองเหล่านี้ (อาจจะอย่างเดียวหรือหลายอย่างพร้อมๆกันก็ได้) คือ การใช้สิทธิในการเลือกตั้ง, การแสวงหาความรู้ทางการเมือง, การอภิปรายหรือการพูดคุยเกี่ยวกับการเมือง, การเข้าร่วมในการชุมนุมทางการเมือง, การแสดงมติมหาชนอื่นๆ, การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง, การก่อตั้งพรรคการเมือง, การลงรับสมัครเลือกตั้ง เป็นต้น แต่การที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ลัทธิการเมืองเอื้ออำนวยให้ประชาชนมีความสำนึกทางการเมืองและวิถีทางการเมือง เป็นต้น

จากการที่ประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วส่งผลทำให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองในด้านต่างๆเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งพัฒนาการทางด้านการเมืองการปกครองที่เป็นระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการเมืองการปกครองมากขึ้น ส่งผลทำให้เกิดปัญหาต่อการเมืองการปกครองขึ้นภายในประเทศ ปัญหาวิกฤตการเมืองไทยในปัจจุบันเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยอย่างต่อเนื่องในตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ปัญหาเหล่านี้เกิดจากความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมืองที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งมีความเห็นต่อด้านและสนับสนุนต่างนานา และยังสะท้อนถึงความไม่เสมอภาคและความแตกแยกระหว่างชาวเมืองและชาวชนบทอีกด้วย จึงทำให้การเมืองไทยปั่นป่วนวุ่นวายไม่มีที่ที่จะยุติลง และยังส่งผลถึงปัญหาในหลายๆด้าน ทำให้ปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบอย่างมากมาย และทำให้เสื่อมลงอย่างเรื่อยๆ จนไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างทันที่ และในปัจจุบันการเมืองไทยยังขาดประสิทธิภาพและความสามารถของระบบการเมืองในการแก้ไขปัญหาของสังคม ซึ่งยังเป็นปัญหาของระบบการเมืองไทยที่จะต้องแก้ไขปัญหในด้านต่างๆ

ประเทศไทยต้องสร้างกระบวนการสร้างเสริมคุณธรรมของคนในชาติ เพื่อพัฒนาบทบาทของประชาชนให้มีบทบาทอย่างเด่นชัดทางการเมืองในประเทศไทย

งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยต้องการวิเคราะห์งานเขียนที่เกี่ยวข้องบทบาททางการเมืองของประชาชนไทย ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในพุทธศตวรรษที่ 26 โดยบทบาทของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยเป็นแบบตัวแทน ประชาชนจะเลือกผู้แทนทำหน้าที่แทนตนในรัฐสภา และเจตจำนงของรัฐสภาถือเป็นความต้องการของประชาชน โดยที่ประชาชนยังมีช่องทางในการควบคุมทางการเมืองการปกครองได้บ้าง โดยขอบเขตของการมีตัวแทนของปวงชนนั้น ต้องเป็นไปอย่างกว้างขวาง ประชาชนทั่วไปต้องมีสิทธิที่จะมีตัวแทน สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งจะเป็นของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือมีเงื่อนไขกีดกันประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมิได้ และสิทธิพื้นฐานของประชาชนต้องได้รับการรับรอง เช่น สิทธิในการพูด, สิทธิในการเขียน, สิทธิในการประกอบอาชีพ, สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร, สิทธิในการนับถือศาสนา ซึ่งต้องเป็นสิทธิที่เท่าเทียมกัน อีกทั้งวิเคราะห์งานเขียนที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมืองของประชาชน และการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นหัวใจสำคัญของประชาธิปไตยแบบตัวแทน คือการมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งผู้แทนที่ไม่มีการทุจริตและไม่มีการซื้อสิทธิขายเสียง

สิ่งสำคัญของงานเขียนชิ้นนี้คือ สังเคราะห์งานเขียนที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมืองของประชาชนไทยตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และนำไปสู่คำตอบที่ว่าประเทศไทย ต้องมีกระบวนการสร้างเสริมคุณธรรมของคนในชาติ เพื่อพัฒนาบทบาทของประชาชนให้มีบทบาททางการเมืองอย่างเด่นชัดในประเทศไทย และเพื่อให้เกิดการยอมรับอย่างแท้จริงในการเคารพต่อการให้ความหมาย (Meaning) และการปฏิบัติตามความหมายนั้นๆ ซึ่งการให้การเคารพ, ยอมรับหรือการปฏิบัติตามผู้วิจัยใช้รูปแบบของการมีส่วนร่วมและบทบาททางการเมืองของประชาชนไทยในปัจจุบัน เป็นขอบเขตของการวิจัย พร้อมทั้งใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและบทบาททางการเมือง และประการสำคัญคือการใช้ระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในปัจจุบันเป็นกรอบการวิจัย ซึ่งเป็นระบบที่การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงทัศนคติ, การมีส่วนร่วมและมีบทบาท ในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ที่จะมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน อีกทั้งยังเป็นการควบคุมการบริหารงานของรัฐบาลให้มีความโปร่งใส (Transparency) ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชน (Responsiveness) และมีความรับผิดชอบ หรือสามารถตอบคำถามของประชาชนได้ (Accountability) อีกทั้งการใช้ประชาธิปไตยแบบทางตรงและแบบทางอ้อม

ของประเทศไทย เป็นกรอบในการวิจัย โดยมีหลักการว่าประชาชนทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ในสังคม

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานชิ้นนี้ จะทำให้เราสามารถได้รับทราบ กระบวนการพัฒนาบทบาททางการเมืองประชาชนไทย ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในพุทธศตวรรษที่ 26 ซึ่งปัจจุบันกองทัพปกกลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย และเป็นหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องโดยตรงและโดยอ้อมกับสังคมในหลายๆด้าน การได้รับทราบกระบวนการเสริมสร้างบทบาทประชาชนไทย ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในพุทธศตวรรษที่ 26 ซึ่งสามารถนำผลการสังเคราะห์ของงานเขียนชิ้นนี้ไปเป็นประโยชน์ในการทำงานร่วมกับประชาชนอันจะก่อให้เกิดความเข้าใจ และปฏิบัติงานร่วมกับประชาชนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และที่สำคัญคือจะทำให้ได้รับทราบกระบวนการเพื่อสร้างเสริมคุณธรรมของคนในชาติ โดยสามารถนำผลการสังเคราะห์ของงานเขียนชิ้นนี้ไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งจะนำไปสู่ผลประโยชน์ของประเทศไทยต่อไป

การศึกษาในเรื่องประชาชน กับบทบาททางการเมือง มีความผูกพันและจะมีบทบาทต่อการที่ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องสัมพันธ์และแสดงบทบาทอย่างใดอย่างหนึ่ง ถือว่าเป็นการแสดงบทบาททางการเมืองของประชาชน หรือเป็นการเข้าร่วมทางการเมือง (Political participation) การใช้สิทธิในการเลือกตั้ง, การแสวงหาความรู้ทางการเมือง, การอภิปรายหรือการพูดคุยเกี่ยวกับการเมือง การเข้าร่วมในการชุมนุมทางการเมือง, การแสดงมติมหาชนอื่น ๆ การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การก่อตั้งพรรคการเมือง และการลงรับสมัครเลือกตั้ง เป็นต้น

การเมืองการปกครองหรือรัฐศาสตร์หรือศาสตร์แห่งรัฐ ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Political Science เป็นคำศัพท์ที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาการเมืองการปกครองโดยเฉพาะ นักปราชญ์ทางรัฐศาสตร์ทั้งหลายอาจจะแยกวิชาการนี้ออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ ประการหนึ่งมีลักษณะเป็นศาสตร์ (Science) คือเป็นความรู้ทางวิชาการด้านการเมืองการปกครอง ประการที่สองมีลักษณะเป็นศิลป์ (Arts) วิชารัฐศาสตร์จึงกลายเป็นวิชาที่ประยุกต์ นำลักษณะที่เป็นศาสตร์และศิลป์เข้าด้วยกัน แล้วนำเอาวิชาการนี้มาใช้ปกครองประเทศ

Plato นักปราชญ์ทางการเมืองศิษย์ของท่าน Socrates ท่านได้เขียนหนังสือไว้หลายเล่ม แต่เล่มที่สำคัญที่สุดคือ อุดมรัฐ (The Republic) ซึ่งในหนังสือเล่มนี้ Plato ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการเมืองไว้ว่า “การเมืองคือการอำนวยความสะดวกแก่คนทั้งปวง” Aristotle ได้อธิบายเรื่องการเมือง ในหนังสือ politics ของท่านไว้ว่า การเมืองย่อมเกี่ยวพันกับอำนาจ อำนาจทางการเมืองจะต้องแตกต่างจากอำนาจอื่น องค์การทางการเมืองจะต้องมีอำนาจปกครองเป็นอธิปัตย์ หน่วยการบริหาร (รัฐบาล) แห่งองค์การทางการเมืองจะต้องเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยในกิจกรรมต่างๆ ทุกกรณี ดังนั้นคุณลักษณะของการเมืองจึงสรุปด้วยปัจจัยเด่นชัดอย่างน้อยสองประการคือ อำนาจ (Authority) และการปกครอง ²

รัฐมีความสัมพันธ์กับมนุษย์อย่างใกล้ชิด เพราะมนุษย์อยู่ภายใต้การปกครองของรัฐและอาศัยรัฐนั้นเป็นที่แสวงหาความสุขและสิ่งที่ต้องการของตน ในทำนองเดียวกันรัฐก็ต้องอาศัยมนุษย์เป็นองค์ประกอบเพื่อความสมบูรณ์ รัฐประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ คือ ประชากร, ดินแดน, รัฐบาลและอำนาจอธิปไตย รัฐเป็นองค์การทางการเมืองมีอำนาจที่จะกำหนดอำนาจหน้าที่แห่งองค์การอื่นๆ ภายในรัฐ

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ กล่าวว่า รัฐ คือ ชุมชนของมนุษย์จำนวนหนึ่ง ซึ่งครอบครองดินแดนที่มีอาณาเขตแน่นอนรวมกันอยู่ภายใต้รัฐบาลเดียวกัน ซึ่งรัฐบาลนั้นมีได้อยู่ในอำนาจควบคุมของประเทศอื่นๆ สามารถที่จะปกครองและดำเนินกิจการภายในรัฐตลอดจนทำการติดต่อกับรัฐอื่นๆ ³

จากคำจำกัดความของนักปราชญ์หลายท่านที่ให้ไว้แตกต่างกันนั้น สามารถที่จะสรุปได้ว่า “รัฐ” คือชุมชนทางการเมืองของประชาชน ซึ่งอาศัยอยู่ร่วมกันในดินแดนที่แน่นอนรวมกันอยู่ภายใต้รัฐบาลเดียวกัน มีอิสระในการกำหนดระเบียบกฎหมายเกณฑ์ต่างๆ ออกมาใช้เองได้มีอำนาจอธิปไตยปราศจากการแทรกแซงจากรัฐอื่นๆ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม วัฒนธรรม

ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคม สังคมจัดเป็นส่วนหนึ่งของรัฐ เพราะการที่จะเกิดเป็นรัฐขึ้นได้นั้น ต้องเริ่มต้นจากการที่มนุษย์ได้อยู่รวมกลุ่มกัน เป็นหมู่ เป็นพวก เป็นกลุ่ม จนกลายเป็นรัฐขึ้น และการที่มนุษย์ต้องมีการรวมกลุ่มกันนี้ ก็เป็นสิ่งธรรมดา สังคมก็ต้องอยู่ภายใต้การปกครองดูแลของรัฐ ดังนั้นรัฐกับสังคมจึงมีความสัมพันธ์กัน ควบคู่กันมาอยู่ตลอดเวลา มีอาจจะแยกจากกันได้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ พุทธศักราช 2525 ได้อธิบาย สังคม ไว้ว่า คนจำนวนหนึ่ง ที่มีความสัมพันธ์ต่อเนืองกัน ตามระเบียบกฎเกณฑ์โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญร่วมกัน

วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวันกล่าวว่า สังคม หมายถึงการที่คนจำนวนหนึ่ง มาอยู่ร่วมกัน มีความผูกพันร่วมกัน และดำรงชีวิตภายใต้กฎเกณฑ์ต่างๆที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้กลุ่มของตนอยู่รอด⁴

อำนาจอธิปไตย เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่สำคัญในวิชารัฐศาสตร์ เป็นเรื่องหนึ่งที่นักรัฐศาสตร์ได้ให้ความสนใจ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ค่อนข้างจะกว้างขวางและเป็นแนวทางในการศึกษาและปฏิบัติกันมาจนปัจจุบัน ได้มีท่านผู้รู้และนักวิชาการทางรัฐศาสตร์ ได้ให้ความหมาย และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตยไว้ดังนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ พุทธศักราช 2525 ให้ความหมายไว้ว่าอำนาจอธิปไตย คือ อำนาจสูงสุดของรัฐเอกราช ที่ใช้ในการปกครองประเทศ

ไพศาล ชัยมงคล อธิบายว่าอำนาจอธิปไตย คือ อำนาจสูงสุดในทางการเมือง (Supreme Political Power) และไม่มีกฎหมายใดๆ มาจำกัดอำนาจอธิปไตยนี้ได้ บุคคลทุกคนรวมทั้งองค์การต่างๆ ภายในรัฐจะต้องยอมรับนับถือ และเชื่อฟังอำนาจเช่นว่านี้อย่างเคร่งครัด โดยเหตุที่อำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจสูงสุด และรัฐเป็นเจ้าของอำนาจนี้ ฉะนั้นในทางนิตินัย รัฐจึงเป็นสถาบันที่ดำรงไว้ ซึ่งอำนาจสูงสุดอำนาจอธิปไตยย่อมไม่อาจถูกจำกัดโดยกฎหมายใดๆ ได้ ถ้าหากว่าจะมีอำนาจใดมากำหนดขอบเขตของอำนาจอธิปไตย อำนาจที่มาจำกัดนั้นก็จะเป็นอำนาจอธิปไตยไป⁵

สรุปแล้ว อำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองรัฐ ผู้ที่มีอำนาจนี้หรือผู้ที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย จึงเป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในการที่จะสั่งการ ดำเนินการหรือบังคับให้มีการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และข้อบังคับที่กำหนดขึ้น และจะไม่มีอำนาจใดๆ ในรัฐอยู่เหนืออำนาจอธิปไตย ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันของไทย (ปี พุทธศักราช 2540) ได้กำหนดไว้ว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย⁶

ตามที่กล่าวมาแล้วว่าอำนาจอธิปไตยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของรัฐประการหนึ่ง ความเป็นรัฐเอกราชจะแสดงออกด้วยอำนาจอธิปไตยนี้ เพราะอำนาจอธิปไตยคืออำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ เพราะอำนาจอธิปไตยเป็นเรื่องรองรับความสมบูรณ์ของรัฐ

ความสมบูรณ์ของกฎหมายและกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งหลายทั้งปวง
นอกจากนั้นอำนาจอธิปไตยยังถือว่าเป็นรากฐานของวิชารัฐศาสตร์สมัยใหม่อีกด้วย

การปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทย และเหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญตั้งแต่ปี
พ.ศ.2500 ⁷ เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 และ การปฏิวัตินำโดยคณะราษฎร เพื่อทำการ
เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตย
ซึ่งเป็นการปกครองที่ให้กษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ ในการรัฐประหาร พุทธศักราช
2501 ผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์สาเหตุของการเปลี่ยนแปลง อ้าง
สาเหตุจาก ภัยคุกคามของลัทธิคอมมิวนิสต์ผลของการเปลี่ยนแปลง ทำให้ประเทศไทยเข้าสู่
ระบอบเผด็จการอำนาจนิยม

เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ในวันนั้นมีการชุมนุมและลูกฮือของผู้คนจำนวนมาก เป็น
แสนๆคน เพื่อต่อต้านรัฐบาลเผด็จการทหาร ซึ่งการประท้วงเริ่มตั้งแต่วันที่ 6 ตุลาคม และ
สิ้นสุดลงในวันที่ 16 ตุลาคม แต่เกิดการปะทะกันของตำรวจและผู้ประท้วงจึงทำให้มีการ
เสียชีวิตเนื้อเกิดขึ้น แต่เหตุการณ์สำคัญครั้งนั้น ถือว่าเป็นการล้มอำนาจเผด็จการทหาร
เหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 เริ่มจากที่ จอมพลถนอม กิตติขจร ได้เดินทางกลับเข้ามาใน
ประเทศ จึงเกิดการประท้วงอีกครั้ง บวกกับเหตุการณ์การแสดงละครของนักศึกษา ซึ่ง
ถูกกล่าวหาว่า หมิ่นพระบรมเดชานุภาพ และยังเกิดความแตกแยกทางอุดมการณ์ จนทำ
ให้เกิดการห้าห้ากัน และนองเลือดในที่สุด เหตุการณ์ในครั้งนี้นับว่าเป็นการสิ้นสุดของ
รัฐธรรมนูญที่ได้มาด้วยการต่อสู้ของประชาชนที่รวมตัวกันล้มระบอบเผด็จการทหาร

การรัฐประหาร พุทธศักราช 2520 เมื่อ 20 ตุลาคม 2520 พลเรือตรีสังัด นำทหารเข้ายึด
อำนาจจากรัฐบาลธานินทร์ โดยอ้างว่า รัฐบาลไม่สามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจ/สังคม/
อุตสาหกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ, ปิดกั้นเสรีภาพทางความคิดเห็นของประชาชน และ
ท่าทีของรัฐบาลต่อความพยายามการลอบปลงพระชนม์ รัชกาลที่ 9 ที่ จังหวัดยะลา

การรัฐประหาร พุทธศักราช 2534 (รสช.) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ พลเอกสุนทร คง
สมพงษ์, พลเอกสุจินดา คราประยูร, พลอากาศเอกเกษร โจนนินล สาเหตุของการ
เปลี่ยนแปลง การฉ้อราษฎร์บังหลวงของคณะรัฐบาลที่มีพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณเป็น
นายกรัฐมนตรีผลของการเปลี่ยนแปลง นายอานันท์ ปันยารชุน ได้รับการแต่งตั้งให้เป็น
นายกรัฐมนตรี

เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ 17 - 20 พฤษภาคม 2535 การเสนอชื่อ พลเอกสุจินดา คราประยูร เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งสร้างความไม่พอใจให้กับประชาชนเป็นจำนวนมาก

การเลือกตั้งในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 ดร.ทักษิณ ได้กลับเข้าสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี สมัยที่ 2 รัฐบาลที่ได้จัดตั้งขึ้นนี้ เรียกได้ว่าเป็นรัฐบาลชุดแรกในประวัติศาสตร์ไทยภายใต้ระบอบประชาธิปไตยที่พรรคการเมืองพรรคเดียว ได้รับเลือกเกินครึ่งหนึ่งของสภาผู้แทนราษฎร

การขับไล่ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในปลายปี พุทธศักราช 2548 เนื่องจาก ความไม่พอใจในตัวนายกรัฐมนตรีหลายประเด็น เช่น กรณีแปรรูปรัฐวิสาหกิจ หรือกรณีการขายหุ้นให้แก่เทมาเส็ก แห่งประเทศสิงคโปร์ โดยมีการรวมกลุ่มกันเริ่มจากการจัดรายการ เมืองไทยรายสัปดาห์สัญจร ที่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ต่อมาจึงมีการย้ายที่ชุมนุมไปเป็นสวนลุมพินี และในภายหลังได้รวมตัวกัน ณ ท้องสนามหลวง และขยายไปตามที่ต่างๆ อาทิ สีลม ห้างสรรพสินค้าพารากอน

รัฐประหาร 19 กันยายน 2549 การทำรัฐประหารครั้งนี้ ถือเป็นการทำรัฐประหารครั้งที่ 12 นับตั้งแต่เริ่มมีประวัติศาสตร์การเมืองไทย หลังเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี 2475 นำโดย พลเอกสนธิ บุญรัตกสิณ หัวหน้าคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งรัฐประหารรัฐบาลของ

ดร.ทักษิณ ชินวัตร นอกจากนี้ การลงประชามติ ครั้งนี้นับเป็นครั้งแรก ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยอีกด้วย

รัฐประหาร 22 พฤษภาคม พุทธศักราช 2557 โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) อันมีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะ โคนรัฐบาลรักษาการ นิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล นับเป็นรัฐประหารครั้งที่ 13 ในประวัติศาสตร์ไทย รัฐประหารดังกล่าวเกิดขึ้นหลังวิกฤตการณ์การเมืองซึ่งเริ่มเมื่อเดือนตุลาคม 2556 เพื่อคัดค้านร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฯ และอิทธิพลของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในการเมืองไทย

สรุปเหตุการณ์สำคัญทางการเมืองไทย หลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง

กบฏ 12 ครั้ง (กบฏ ร.ศ.130, กบฏบวรเดช (11 ตุลาคม 2476) กบฏนายสิบ (3 สิงหาคม 2478), กบฏพระยาทรงสุรเดช หรือกบฏ 18 ศพ (29 มกราคม 2482), กบฏเสนาธิการ

(1 ตุลาคม 2491), กฎแบ่งแยกดินแดน (พฤศจิกายน 2491), กฎวังหลวง (26 กุมภาพันธ์ 2492), กฎแมนฮัตตัน (29 มิถุนายน 2494), กฎสันติภาพ (8 พฤศจิกายน 2497), กฎ 26 มีนาคม 2520, กฎยังเติร์ก (1-3 เมษายน 2524) และ กฎทหารนอก ราชการ (9 กันยายน 2528)

รัฐประหาร 13 ครั้ง (ปรีดี พนมยงค์ ทำการรัฐประหาร (1 เมษายน 2476), พันเอกพระยา พหลทำการรัฐประหาร (20 มิถุนายน 2476), พลโท ผิน ชุณหะวัณ และคณะนายทหาร บก ทำการรัฐประหาร (8 พฤศจิกายน 2490), พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ (6 เมษายน 2491), จอมพล แปลก พิบูลสงคราม ทำการรัฐประหาร (29 พฤศจิกายน 2494), จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ทำการรัฐประหาร (16 กันยายน 2500), จอมพลถนอม กิตติขจร ทำการรัฐประหาร (20 ตุลาคม 2501), จอมพลถนอม กิตติขจร ทำการรัฐประหาร (17 พฤศจิกายน 2514), พลเรือเอก สงัด ชลออยู่ ยึดอำนาจรัฐบาล หม่อมราชวงศ์ เสนีย์ ปราโมช (6 ตุลาคม 2519), พลเรือเอก สงัด ชลออยู่ ทำการรัฐประหาร (20 ตุลาคม 2520), พลเอก สุนทร คงสมพงษ์ ทำการรัฐประหาร (23 กุมภาพันธ์ 2534), คณะผู้ ปัญหาการเหล่าน้ำทิพย์ และ ผู้ปัญหาการตำรวจแห่งชาติ ทำการรัฐประหาร (19 กันยายน 2549) และ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา (22 พฤษภาคม 2557)

บทบาททางการเมืองของประชาชนไทย ต้องกล่าวถึงการมีส่วนร่วม (Participation) ตาม พจนานุกรมอังกฤษฉบับออกฟอร์ด ได้ให้คำนิยามไว้ว่า “เป็นการมีส่วนร่วม (ร่วมกับคนอื่น) ใน การกระทำบางอย่างหรือบางเรื่อง” คำว่า การมีส่วนร่วม โดยมากมักจะใช้ในความหมาย ตรงข้ามกับคำว่า “การเมินเฉย (Apathy)” ฉะนั้น คำว่าการมีส่วนร่วมตามความหมาย ข้างต้น จึงหมายถึง การที่บุคคลกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในประเด็นที่บุคคลนั้น สนใจ ไม่ว่าจะเขาจะได้ปฏิบัติการเพื่อแสดงถึงความสนใจอย่างจริงจังหรือไม่ก็ตาม และไม่ จำเป็นที่บุคคลนั้น จะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้นโดยตรงก็ได้ แต่การมีทัศนคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ห่วงใย ก็เพียงพอแล้วที่จะเรียกว่าเป็นการมีส่วนร่วมได้ และยัง ได้ให้คำจำกัดความ ของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” หมายถึง การที่กลุ่มประชาชน หรือขบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาใน ลักษณะของการทำงานร่วมกัน ที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วมความสนใจร่วม มี ความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจและสังคมหรือการเมือง หรือการ ดำเนินการร่วมกัน เพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจมติชน ไม่ว่าจะ เป็นทางตรงหรือ ทางอ้อม หรือการดำเนินการเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ การ ปรับปรุงสภาพทางสังคมในกลุ่มชุมชน⁸

นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านที่ได้ให้นิยามคำว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” ไว้ เช่น เจมส์ แอล เครยน์ ได้กำหนดความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า เป็นกระบวนการที่รวบรวมเอาความห่วงกังวล ความต้องการและค่านิยมต่างๆ ของสาธารณชนไว้อยู่ในกระบวนการตัดสินใจของรัฐและเอกชน เป็นการสื่อสารสองทาง และเป็นการมีปฏิสัมพันธ์ที่มีเป้าหมายเพื่อการตัดสินใจที่ดีกว่า และที่ได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน⁹

ศ.ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และ ดร.ถวิลวดี บุรีกุล กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การที่อำนาจในการตัดสินใจไม่ควรเป็นของกลุ่มคนจำนวนน้อย แต่อำนาจควรได้รับการจัดสรรในระหว่างประชาชน เพื่อทุกคนได้มีโอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนรวม¹⁰

คณิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) หมายถึง การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้ง การจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน¹¹

ปัทมา สุภก่าปัง ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ในรายงานการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ว่า หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ทั้งในด้าน การให้และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบาย การจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร ธรรมชาติ รวมทั้งการปฏิบัติ การติดตามและประเมินผลตามนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรมนั้น¹²

ข้อจำกัดของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ถ้าเราคำนี้ถึงสภาพเร้าระดมทางสังคม ถ้าสังคมมีการเร้าระดมทางสังคมต่ำ หมายความว่า ราษฎรที่ได้รับการศึกษามีจำนวนน้อย การเข้าถึงสื่อมวลชนก็น้อย การพัฒนาเป็นสังคมเมืองก็ต่ำ สิ่ง

เหล่านี้ก็คือ ข้อจำกัดของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญ ภาวะทางเศรษฐกิจหรือการ
ครองชีพ ประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีและมีความมั่งคั่งจะมีโอกาสเป็นประชาธิปไตย
ได้มากกว่าประเทศที่ยากจน ในประเทศที่ยากจนราษฎรเองจะมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วม
ทางการเมืองน้อย แต่ถ้าความยากจน ความขาดแคลนและเดือดร้อนทางเศรษฐกิจมีมาก
เกินไปจนอยู่ในภาวะเกินทนแล้ว อาจจะมีผลผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง
มากขึ้นก็ได้

ข้อจำกัดทางการเมือง ถ้าระบอบการเมืองเป็นระบอบประชาธิปไตยประชาชนก็จะมีส่วน
ร่วมทางการเมืองสูง แต่ถ้าการปกครองแบบเผด็จการ ประชาชนก็จะมีส่วนร่วมทางการเมือง
ต่ำและจะเป็นไปในรูปของการมีส่วนร่วม โดยการปลุกเร้าระดมเพื่อสนับสนุนรัฐบาล
นั่นเอง

ปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ปัญหาความตื่นตัวทางการเมือง การมี
ส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยนั้น จะต้องเป็นการมีส่วนร่วมแบบสมัครใจ
ไม่ใช่เป็นแบบปลุกระดม สำหรับการมีส่วนร่วมแบบเสรีหรือแบบสมัครใจนี้จะเกิดขึ้นได้
เมื่อประชาชนมีความสำนึกทางการเมืองหรือความตื่นตัวทางการเมืองเสียก่อน คนไทยยัง
มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ เช่น การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งมีอัตราส่วน
น้อยกว่าร้อยละ 50 ของผู้มีสิทธิออกเสียงผู้ที่ไปออกเสียงก็มักจะถูกจ้างวาน ชักจูงหรือถูก
ระดมไป การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของไทยจากอดีตเป็นต้นมา ส่วนใหญ่ประชาชน
ไม่ได้มีส่วนร่วม ทั้งในด้านการสนับสนุนหรือการต่อต้าน แสดงให้เห็นว่าคนไทยส่วนใหญ่มี
ความนิ่งเฉยทางการเมือง ส่วนมากอยู่ในกลุ่มของผู้นำทางการเมืองไม่กี่กลุ่มก็ตระกูล
แม้แต่การปฏิวัติเมื่อ พุทธศักราช 2475 ก็ตามเหตุการณ์ที่แสดงถึงความตื่นตัวทาง
การเมืองและการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างกว้างขวางคือ
เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 มีประชาชน นิสิต นักศึกษา นักเรียน ร่วมกันเรียกร้อง
รัฐธรรมนูญต่อต้านการปกครองของ จอมพลถนอม กิตติขจร, จอมพลประภาส จารุเสถียร
และพันเอกณรงค์

กิตติขจร ผู้นำของประเทศขณะนั้น ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งของการตื่นตัวทาง
การเมืองของประชาชนคือบทบาทของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย(พคท.) กล่าวได้
ว่า พคท. มีบทบาทอย่างมาก ในการปลุกเร้าความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนใน
ชนบท แต่เป็นประเภทผิดกฎหมาย คือ การล้มล้างรัฐบาล, ระบบการเมือง, เศรษฐกิจ
และสังคมโดยการใช้กำลังและความรุนแรงดังนั้น

ปัญหาสำคัญของการมีส่วนร่วมของไทยอย่างหนึ่งคือ ประชาชนยังมีความนิ่งเฉย หรือไม่ตื่นตัวทางการเมืองมากพอ

ปัญหาวัฒนธรรมทางการเมืองและการศึกษา วัฒนธรรมทางการเมือง ที่มีส่วนร่วมในการกระตุ้นให้ประชาชน มีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นคือ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หรือวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมสำหรับเมืองไทย มีงานวิจัยหลายเรื่องสรุปและแสดงถึงว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยไม่สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะประชาชนโดยทั่วไปเชื่อว่าการเมือง หรือการบริหารประเทศเป็นเรื่องของคนกลุ่มน้อยบางกลุ่มเท่านั้น อีกประการหนึ่งคนไทยยังเห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์อย่างชัดแจ้งจนเกินไป ความรู้สึกเช่นนี้ทำให้ประชาชนขาดความศรัทธาหรือความกระตือรือร้น ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

วัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยอีกประการหนึ่ง ที่ไม่สนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือการยอมรับในอำนาจนิยมของความเป็นข้าราชการ นั่นคือประชาชนโดยทั่วไปมองว่าข้าราชการเป็นชนชั้นผู้นำ เมื่อข้าราชการแนะนำหรือชักจูงไปในทางใดประชาชนจึงมักปฏิบัติตามโดยไม่ได้แย้ง ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการของประชาธิปไตย ในด้านการศึกษาการจัดการเรียนการสอน ยังคงยึดนโยบายจากส่วนกลางยังไม่มีมีการกระจายอำนาจทางการศึกษาลงไปสู่ภูมิภาค และท้องถิ่น

ปัญหาจากบทบาทของพรรคการเมือง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยมีสาเหตุอีกประการหนึ่ง คือการขาดองค์กรหรือสถาบันทางการเมือง ที่คอยกระตุ้นให้ประชาชนมีความกระตือรือร้นทางการเมืองอยู่เสมอ และเป็นกลุ่มเป็นก้อน สถาบันทางการเมืองที่สำคัญคือ “ระบบพรรคการเมือง” (Political Party) ในปัจจุบันพรรคการเมืองยังเป็นองค์กรที่อ่อนแอ และขาดความเป็นสถาบันที่ต่อเนื่องดีพอปัญหาที่สำคัญที่สุดของพรรคการเมืองไทย คือ การขาดองค์กรที่ซับซ้อน พอที่จะเผชิญกับความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว พรรคการเมืองไทยตั้งขึ้นจากการรวมตัวของบรรดาสมาชิก เพื่อสนับสนุนผู้นำทางการเมืองคนใดคนหนึ่งเท่านั้น พรรคการเมืองทุกพรรคไม่ว่าพรรคเล็กหรือพรรคใหญ่มีสาขาพรรคน้อยมาก สาขาบางแห่งมีแต่รูปแบบที่เป็นทางการเท่านั้นไม่มีบทบาทอะไร

สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ทำให้พรรคการเมือง ขาดความเป็นสถาบันที่เข้มแข็งพอในพรรคแต่ละพรรคมีการแตกแยกกันสูง มีการแบ่งกลุ่มแบ่งพรรคแบ่งพวกสนับสนุนบางคน

ตามความสัมพันธ์ส่วนตัว หรือมีผลประโยชน์ร่วมกันอีกประการหนึ่งพรรคการเมืองไม่ได้มี
การทำงานในฐานะพรรคอย่างต่อเนื่องและยืนยาว ถ้านับระยะเวลาที่พรรคการเมืองเริ่ม
ก่อตั้ง เมื่อมีกฎหมายพรรคการเมือง คือ พุทธศักราช 2498 ปัจจุบันก็ประมาณ 40 ปีแต่
ตลอดเวลานั้นพรรคการเมืองหาได้มีระยะเวลาดำเนินการอย่างต่อเนื่องไม่ เพราะมีการ
ปฏิวัติรัฐประหารอยู่บ่อยครั้ง ช่วงเวลาที่ถูกยกเลิกนานที่สุด คือช่วง พุทธศักราช 2501 ถึง
2511 เป็นเวลาถึง 10 ปี พรรคการเมืองยังไม่สามารถสร้างฐานมวลชนได้อย่างดีและมี
ประสิทธิภาพพรรคขาดความเชื่อมโยงกับสมาชิกและมวลชน ประชาชนเลือกผู้แทนเป็น
การส่วนตัวมากกว่าเลือกในนามพรรคเป็นต้น เหล่านี้คือสาเหตุที่ทำให้พรรคการเมืองขาด
การทำงานให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ดีพอ¹³

85ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยยังคงไม่ก้าวพ้นการเป็นประเทศ ที่ปกครองด้วยระบอบ
ประชาธิปไตยครึ่งๆกลางๆ ยังเล็งเห็นประโยชน์ส่วนตนเป็นใหญ่ การไม่ยอมรับใน
ความหมายของคำนิยามต่างๆ หรือความหมายต่างๆทางการเมือง ส่งผลให้มีการตีความ
เพื่อหาประโยชน์ใส่ตนประชาชนนั้น เป็นหัวใจในระบอบประชาธิปไตย การแก้ปัญหาการ
ตื่นตัวทางการเมือง, วัฒนธรรมทางการเมืองและการศึกษา และบทบาทของพรรค
การเมือง ยังคงเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขอย่างแท้จริง หากประชาชนมีความรู้ มีคุณธรรม ก็
จะสามารถมีบทบาททางการเมืองที่ถูกต้องเหมาะสม สามารถควบคุมปัญหาต่างๆทาง
การเมืองได้ และทุกคนจะยอมรับกติกา ดำเนินการทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ และจะ
นำพาประเทศไทยสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

จากการวิเคราะห์เราสามารถมองเห็นความเปลี่ยนแปลงของระบบการเมืองไทย จากการ
เข้ามาบริหารบ้านเมืองของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ อันส่งผลกระทบ
โดยตรงต่อบทบาททางการเมืองของประชาชนไทย โดยสามารถสรุปได้อย่างเด่นชัด ดังนี้
การสร้างระบบการเมืองไทยใหม่อีกครั้ง โดยคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ เข้า
ดูแลชาติบ้านเมืองก่อนที่สงครามกลางเมืองจะเกิด สามารถหยุดการดำเนินการทาง
การเมืองของไทยทั้งระบบ ให้ประชาชนได้หยุดคิดถึงบทบาททางการเมืองของตนที่ถูกต้อง
ควรเป็นเช่นไรในอนาคต การคลี่คลายเรื่องวิกฤตต่างๆ เช่น การค้ามนุษย์, การบิน, สิทธิ
มนุษยชน สามารถแก้ปัญหาต่างๆจนมีแนวโน้มของสถานการณ์ที่ดีขึ้น สามารถหยุดการ
กระทำของนักการเมืองหรือกลุ่มบุคคล ที่แสวงหาประโยชน์จากการกระทำดังกล่าวได้
ระดับหนึ่ง การดำเนินการต่อผู้บุกรุกผืนป่า สามารถนำกระทำผิดมาลงโทษได้ และได้คืน
ผืนป่ากลับมาเป็นทรัพย์ของแผ่นดิน การจัดการในกระบวน การยุติธรรมจัดปัญหาการ
ทุจริตคอร์รัปชันอย่างตรงไปตรงมา เช่น กรณีรับจำนำข้าว เป็นต้น การสร้างกลไกและ

มาตรการระยะยาวที่ส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถยืนหยัดด้วยตนเองได้ การตรากฎหมาย
มรดกและกฎหมายอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน สามารถทำให้ประชาชนมีสิทธิในของ
ตนเองที่พึงจะได้มากขึ้น การดำเนินการกับสื่อสารมวลชน สามารถใช้สื่อได้อย่างเป็น
ประโยชน์ได้ระดับหนึ่ง ซึ่งสามารถถ่ายทอดบทบาททางเมืองของประชาชนได้ในระดับหนึ่ง

งานวิจัยชิ้นนี้สามารถสรุปได้ว่า บทบาทของประชาชนชาวไทยและหน้าที่ของพลเมืองดี
ตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งรัฐธรรมนูญได้ให้สิทธิและเสรีภาพ แก่ประชาชนให้มีสิทธิที่จะมีส่วน
ร่วมในการปกครองประเทศมากขึ้น สิทธิและเสรีภาพโดยทั่วไปมักใช้รวมๆ ไปด้วยกัน

การรักษาชาติ บุคคลมีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งชาติ เป็นบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน
มาตรา 66 เมื่อคนไทยมีหน้าที่รักษา ก็ต้องดูแล และป้องกันชาติ มิให้ผู้ใดใช้ข้ออ้างใด ๆ
เพื่อแบ่งแยกแผ่นดินไทย ด้วยเหตุผลทางการเมือง การปกครอง หรือศาสนา เพราะ
รัฐธรรมนูญกำหนดว่า **"ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกไม่ได้"**

การรักษาศาสนา เนื่องจากประเทศไทยให้เสรีภาพ ในการนับถือศาสนาและสามารถประกอบ
พิธีกรรมตามศาสนาได้ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก คือ ทรงอุปถัมภ์ทุก
ศาสนาในประเทศไทย รัฐธรรมนูญจึงกำหนดให้เป็นหน้าที่ ที่เราทุกคนต้องรักษาไว้ซึ่ง
ศาสนา

การรักษาพระมหากษัตริย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง
เป็นประมุข ภารกิจนี้เป็นหน้าที่ยิ่งใหญ่ของคนไทยทุกคน เพราะประเทศไทยดำรงอยู่ได้
และคนไทยอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขยั่งยืนมาทุกวันนี้ ด้วยพระบารมีของพระมหากษัตริย์ทุก
พระองค์ปกอยู่เหนือเกล้าฯ ชาวไทยทุกคน

บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การใช้สิทธิเลือกตั้งมีทั้งในประเทศที่ปกครองด้วยระบอบ
ประชาธิปไตย คือ ระบอบการ ปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน
ที่ถือเสียงข้างมากเป็นสำคัญ แต่ก็เคารพสิทธิเสรีภาพของเสียงข้างน้อย ในระบอบ
ประชาธิปไตยจึงมีการเลือกตั้งผู้แทนไปปฏิบัติหน้าที่แทนประชาชน ซึ่งอาจจะเป็นการ
เลือกผู้แทนเข้าไปเป็นสมาชิก สภานิติบัญญัติ หรืออาจเป็นการเลือกผู้แทนไปเป็นหัวหน้า
ฝ่ายบริหารโดยตรงก็ได้ แล้วแต่รูปแบบการปกครองของแต่ละประเทศ ที่กำหนดไว้ใน
รัฐธรรมนูญ การเลือกตั้งจึงถือเป็นกิจกรรมที่จำเป็นอย่างหนึ่งในการปกครองตามระบอบ
ประชาธิปไตย การได้มีโอกาสใช้สิทธิในการเลือกตั้งจึงเป็นความภาคภูมิใจของประชาชนที่

อยู่ในประเทศประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมของประชาชนที่สำคัญคือ การเลือกตั้ง ดังนั้น ประชาชนควรภาคภูมิใจที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยเสรี ดังนั้นการเลือกตั้งจึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญของคนไทย บุคคลใดที่ไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่แจ้งเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้งได้ย่อมเสียสิทธิตามกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ระบุถึงหน้าที่ของปวงชนชาวไทยในการป้องกันประเทศ ซึ่งสามารถแยกออกได้ 7 ประการ ดังนี้ การป้องกันประเทศ เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน, การรับราชการทหาร พระราชบัญญัติการตรวจเลือก 2497 กำหนดให้เป็นหน้าที่ของชายไทยทุกคนต้องไปรับการตรวจเลือก หรือที่เรียกว่า เกณฑ์ทหาร เมื่ออายุครบ 20 ปีบริบูรณ์, การเสียภาษีอากร, การช่วยเหลือราชการ บุคคลมีหน้าที่ช่วยเหลือราชการเมื่อได้รับการร้องขอ, การศึกษาอบรม รัฐได้กำหนดให้คนไทยทุกคนมีหน้าที่รับการศึกษาอบรม โดยเน้นให้รัฐและเอกชนจัดการศึกษาให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม สิ่งที่สำคัญมากคือ การขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น 12 ปี, การพิทักษ์ปกป้องและสืบสานศิลปะ วัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น, การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทุกคนต้องตระหนักในความสำคัญและคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม¹⁴

“พลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตย” หมายถึง พลเมืองที่มีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นผู้ที่ยึดมั่นในหลักศีลธรรม และคุณธรรมของศาสนา มีหลักการทางประชาธิปไตยในการดำรงชีวิต ปฏิบัติตนตามกฎหมายดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันอันจะก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เป็นสังคมและประเทศประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

หลักการทางประชาธิปไตยที่สำคัญที่สุด คือหลักอำนาจอธิปไตย เป็นของประชาชน หมายถึง ประชาชนเป็นเจ้าของ อำนาจสูงสุดในการปกครองรัฐ ,หลักความเสมอภาค หมายถึง ความเท่าเทียมกันในสังคมประชาธิปไตย ถือว่าทุกคนที่เกิดมาจะมีความเท่าเทียมกันในฐานะการเป็นประชากรของรัฐ ได้แก่ มีสิทธิเสรีภาพ มีหน้าที่เสมอภาคกัน ไม่มีการแบ่งชนชั้นหรือการเลือกปฏิบัติ ควรดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ไม่ข่มเหงรังแกคนที่อ่อนแอหรือยากจนกว่า, หลักนิติธรรม หมายถึง การใช้หลักกฎหมายเป็นกฎเกณฑ์การอยู่ร่วมกัน เพื่อความสงบสุขของสังคม, หลักเหตุผล หมายถึง การใช้เหตุผลที่ถูกต้องในการตัดสินใจหรือยุติปัญหาในสังคม, หลักการถือเสียงข้างมาก หมายถึง การลงมติโดยยอมรับเสียงส่วนใหญ่ในสังคมประชาธิปไตย ครอบครัว ประชาธิปไตย จึงใช้หลักการถือเสียงข้าง

มากเพื่อลงมติในประเด็นต่างๆได้อย่างสันติวิธี และอีกประการที่สำคัญคือหลักประนีประนอม หมายถึง การลดความขัดแย้งโดยการผ่อนหนักผ่อนเบาให้กัน ร่วมมือกันเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ หลักการทางประชาธิปไตยจึงเป็นหลักการสำคัญที่นำมาใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคม เพื่อก่อให้เกิดความสงบสุข

คุณธรรมของการเป็นพลเมืองดีประกอบด้วย การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม, การมีระเบียบวินัยและรับผิดชอบต่อนหน้าที่, รับฟังความคิดเห็นเป็นชอบกันและกัน และเคารพในมติของเสียงส่วนมาก, ความซื่อสัตย์สุจริต, ความสามัคคี, ความละเอียดและเกรงกลัวในการกระทำชั่ว, ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง และการส่งเสริมให้คนดีปกครองบ้านเมืองและควบคุมคนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจ

คุณธรรม, จริยธรรม หมายถึง ความดีที่ควรประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติ คุณธรรม จริยธรรมที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ประกอบด้วย ความจงรักภักดีต่อชาติ, ศาสนา, พระมหากษัตริย์ หมายถึง การตระหนักในความสำคัญของความเป็นชาติไทย การยึดมั่นในหลักศีลธรรมของศาสนา และการจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์, ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การยึดมั่นในการอยู่ร่วมกันโดยยึดระเบียบวินัย เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม, ความกล้าทางจริยธรรม หมายถึง ความกล้าหาญในทางที่ถูกที่ควร, ความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมเสียผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อผู้อื่น หรือสังคมโดยรวมได้รับประโยชน์จากการกระทำของตน, การเสียสละ หมายถึง การยอมเสียผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อผู้อื่น หรือสังคมโดยรวมได้รับประโยชน์จากการกระทำของตน, การตรงต่อเวลา หมายถึง การทำงานตรงตามเวลาที่ได้รับมอบหมาย

ความสำคัญของการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของสังคมมีความสำคัญต่อประเทศ เช่น ทำให้สังคมและประเทศชาติมีการพัฒนาไปได้อย่างมั่นคง, ทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย,ทำให้เกิดความรักและความสามัคคีในหมู่คณะ, สมาชิกในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

แนวทางการพัฒนาตนเองเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีมีแนวทางปฏิบัติ ได้แก่ การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว, การเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียน, การเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน เมื่อทุกคนในสังคมไม่ว่าผู้ใหญ่หรือเด็กพัฒนาตนเองให้เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว, โรงเรียน และชุมชน ได้จะประสบความสำเร็จ การสร้างกระบวนการหล่อหลอมขัดเกลาทางสังคม เพื่อให้ประชาชนไทยมีบทบาททางเมืองที่ถูกต้องเหมาะสมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่สถาบัน

ครอบครัว โรงเรียน โดยปลูกฝังตั้งแต่วัยเยาว์โดยมีผู้ใหญ่เป็นตัวอย่างที่ดี มีการให้ความรู้
ทางการเมืองอย่างถูกต้อง

หลักการของประชาธิปไตย ด้านการศึกษาการจัดการเรียนการสอน ต้องยึดนโยบายจาก
ส่วนกลาง และการกระจายอำนาจทางการศึกษาลงไปสู่ภูมิภาค และท้องถิ่น โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งการสร้างคุณธรรมทางการเมืองเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง หากประชาชนมีความรู้ และมี
คุณธรรม ก็จะสามารถมีบทบาททางการเมืองที่ถูกต้องเหมาะสม และในที่สุดประเทศไทยก็
จะเป็นประเทศที่มีระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

¹ Political participation, การเมืองการปกครอง, 2543 [Online]. เข้าถึงได้จาก http://www.baanjomyut.com/library_4/politics/08.html

² กิตติพัฒน์ สุวรรณสิริเมธี, การเมืองการปกครอง 2550 [Online]. เข้าถึงได้จาก http://www.mcu.ac.th/site/articlecontent_desc.php?article_id=548&articlegroup_id=129

³ โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, สถาบันทางการเมือง, 2558 [Online]. เข้าถึงได้จาก <http://po12558.blogspot.com/2015/06/6.html>

⁴ วิวัฒน์ เอี่ยมไพร, ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคม, 2547

⁵ ไพศาล ชัยมงคล, Supreme Political Power, 2549

⁶ รัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2540 [Online]. เข้าถึงได้จาก <http://www.oknation.net/blog/Kati1789/2007/08/15/entry-2>

⁷ ประวัติการเมืองไทย [Online]. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/reiynrukdhmaykiltawrea/hetukarn-2475---paccuban>

⁸ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลด้านการบริการจัดหางาน. กรุงเทพฯ : กองแผนงานและสารสนเทศ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน, 2550. หน้า 1

⁹ เจมส์ แอล. เครย์ตัน. คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน การตัดสินใจที่ดีกว่าโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม. แปลโดย ศ.นพ.วันชัย วัฒนศัพท์, ดร.ถวิลวดี บุรีกุล, ผศ.ดร.เมธิศ พงษ์ศักดิ์ศรี. ขอนแก่น : โรงพิมพ์ศิริภรณ์ ออฟเซ็ท, 2551. หน้า 3

¹⁰ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล. ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy). กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า, 2548. หน้า 15

¹¹ คะนิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ. แนวทางการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 : ปัญหา อุปสรรค และทางออก. กรุงเทพฯ : ธรรมดาเพลส, 2545.

¹² บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ. รายงานการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ.พี.กราฟฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด, 2554. หน้า 18

¹³ ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย. 2548. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย. [Online]. เข้าถึงได้จาก <http://dnfe5.nfe.go.th/ilp/soc4/so31-4-4.htm>.

¹⁴ รัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2560 [Online]. เข้าถึงได้จาก <http://www.ratchakittha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/A/040/1.PDF>

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ-ชื่อ พันเอก สุทธิชัย ไชยเขตต์

วัน เดือน ปี เกิด 11 มกราคม 2512

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ.2529 - โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยนนทบุรี

พ.ศ.2534 - Exchange Cadet Program, Royal Military College, Australia

พ.ศ.2535 - วิทยาศาสตร์บัณฑิต โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

พ.ศ.2549 - Joint Warfare, Joint Warfare Center, Australia

พ.ศ.2557 - รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสโตกโฮล์ม

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.2535 - 2536 - ผู้บังคับหมวดปืนเล็ก กองร้อยอาวุธเบา
กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 11 รักษาพระองค์

พ.ศ.2537 - 2539 - ผู้บังคับหมวด กรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์

พ.ศ.2540 - 2541 - รองผู้บังคับกองร้อยอาวุธเบา
กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 11 รักษาพระองค์

พ.ศ.2541 - 2543 - ผู้บังคับกองร้อยอาวุธเบา
กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 11 รักษาพระองค์

พ.ศ.2544 - 2545 - ประจำโรงเรียนเสนาธิการทหารบก

พ.ศ.2545 - 2546 - นายทหารแผนและโครงการ กองพันพัฒนาที่ 1

พ.ศ.2546 - 2547 - รองผู้บังคับกองพันพัฒนาที่ 1

พ.ศ.2547 - 2548 - ผู้บังคับกองพันพัฒนาที่ 1

พ.ศ.2548 - 2555 - ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองยุทธการ กองทัพน้อยที่ 1

พ.ศ.2555 - 2558 - ประจำ กรมยุทธศึกษาทหารบก

พ.ศ.2558 - ฝ่ายเสนาธิการประจำผู้บังคับบัญชา

ราชการสนามในประเทศ

พ.ศ.2553 - รองหัวหน้าฝ่ายข่าว หน่วยเฉพาะกิจนครราชสีมา

พ.ศ.2554 - หัวหน้าแผนกป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
หน่วยเฉพาะกิจนครราชสีมา

ราชการสนามต่างประเทศ

พ.ศ.2546 - Military Observer Team Leader, Aceh, Indonesia

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ.2558 - ประจำ กรมยุทธศึกษาทหารบก